

забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві. Оперативно-розшукова тактика може змінюватися в залежності від обстановки, здійснюваних заходів щодо забезпечення безпеки осіб, а також поведінки самих охоронюваних суб'єктів. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, потребує постійного аналізу та вдосконалення законодавства та з метою забезпечення ефективності та забезпечення принципу наступальності правоохоронних органів України у цій діяльності.

1. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 20.05.2022 № 3782-ХІІ
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text> (дата звернення 10.02.2024).

2. Дараган В. В., Карповський С. В., Копилов Е. В. Стан та перспективи розвитку підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції та органів досудового розслідування у закладах вищої освіти МВС України. Scientific monograph. Academic Council of Baltic Research Institute of Transformation Economic Area Problems according to the Minutes № 4 dated 2023. С. 40-53.

Катерина КОЛОТИНСЬКА,
курсантка 401 навчального взводу
Херсонського факультету Одеського
державного університету
внутрішніх справ
Віра ГАЛУНЬКО,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри загальноправових
дисциплін Херсонського факультету
Одеського державного
університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З 24 лютого 2022 року Україна перебуває у стані війни, і з того часу наше суспільство розділилося: одні залишилися в заціпенінні, інші швидко перейшли на воєнний ритм життя. Державні інституції також пристосовуються до нових умов. Органи боротьби з корупцією, такі як Національне антикорупційне бюро, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національне агентство з питань запобігання корупції, Агентство з розшуку і управління активами та Вищий антикорупційний суд, продовжують свою роботу, але адаптування до воєнних умов у них різне. До війни їхні діячі активно боролися з порушниками закону і проводили досудові

розслідування, і ця робота триває й під час війни, хоча з меншою гучністю. Сучасні проблеми застосування антикорупційного законодавства в умовах воєнного стану потребують детального аналізу та певних змін і доповнень до законодавства для подальшого їх розв'язання та недопущення.

Згідно пункту 20, частини 1 статті 106 Конституції України [3] та Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [4], у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України введено в дію план впровадження та забезпечення правового режиму воєнного стану. У цій ситуації боротьба зі злочинністю та корупцією залишається головним стратегічним пріоритетом для країни. У сучасних кримінологічних умовах держава повинна мати ефективний механізм реагування, зокрема, щоб гарантувати, що законодавчі та правоохоронні органи діють разом.

Однією з головних проблем застосування антикорупційного законодавства в умовах воєнного стану є призупинення конституційних прав та належного судового процесу, оскільки під час воєнного стану деякі суди призупинили свою діяльність через активні бойові дії та тимчасову окупацію, що призвело до відсутності доступу до правосуддя для тих, хто хоче притягнути до відповідальності корупціонерів. Крім того, запровадження воєнного стану призводить до певних обмежень громадянських свобод та встановлення військового контролю над цивільними установами та правоохоронними органами. Внаслідок цього створюється середовище, в якому може процвітати корупція, оскільки можуть бути обмежені механізми контролю та підзвітності.

Ще однією проблемою застосування антикорупційного законодавства в умовах воєнного стану є відсутність механізмів громадського контролю та підзвітності. Протягом цього періоду військові могли посилити контроль над органами місцевого самоврядування та цивільними інституціями, обмежуючи можливості організацій громадянського суспільства та ЗМІ відстежувати корупцію та повідомляти про неї. Відсутність прозорості та участі громадськості може призвести до зростання корупції та зловживання владою тими, хто займає владні посади.

Нарешті, використання воєнного стану для боротьби з корупцією також може призвести до порушення прав людини та громадянських свобод. Реалізація антикорупційних заходів може бути використана як привід для придушення інакомислення та згортання політичної опозиції, що ще більше підриває верховенство права та демократичні інститути. Крім того, відсутність певних даних та об'єктивної інформації про корупцію в Україні може перешкоджати ефективності антикорупційних програм і політики. Недоліки антикорупційних програм у державних установах, зокрема відсутність керівництва та заходів фінансового контролю, ще більше загострюють проблему. Підсумовуючи, хоча застосування воєнного стану можна розглядати як необхідний захід для боротьби з корупцією в Україні, воно також створює значні проблеми для ефективного застосування

антикорупційного [2].

Умови війни вимагають негайного посилення боротьби з корупцією через внесення змін і доповнень до чинного законодавства. Особливо важливо це враховувати, оскільки після завершення війни Україну очікує значне фінансування від наших міжнародних партнерів для відновлення економіки та інфраструктури. Однак існує ризик, що деякі чиновники в нашому державному апараті можуть використовувати ці кошти для особистих корисливих цілей, включаючи створення офшорних рахунків. Навіть в мирний час антикорупційна система України не завжди була досить ефективною, і в умовах війни правоохоронні органи мають ще менше можливостей для боротьби з корупцією, оскільки головним чином зайняті розслідуванням воєнних злочинів.

Попри зростання активності правоохоронних органів України у боротьбі з корупцією, ми поки не змогли повністю зупинити тенденцію її зростання. Це призводить, що Україна світовим товариством сприймається як корумпована держава з несприятливими соціально-економічними умовами. У контексті інтеграційного курсу нашої держави до Європейського союзу та НАТО, головним завданням для суб'єктів державотворення України є подолання корупції.

Запобігання корупції має відбуватися виключно за допомогою верховенства права та визнання того, що права людини та їхні гарантії визначають зміст і мету дій держави в Україні. Проаналізувавши законодавство України щодо запобігання корупції під час воєнного стану. Констатовано, що нові правила, передбачені проєкт, цілком виправдані, щоб посилити відповідальність за корупцію під час дії воєнного стану та спрямовані на запобігання «розпилу» міжнародної допомоги під час війни, порівнявши корупцію до співпраці з ворогом. [6]

Запобігання корупційній злочинності - це складний, організований та науково обґрунтований процес впливу держави та інших спеціально уповноважених суб'єктів на усунення негативних чинників корупційної злочинності та зменшення рівня корупції в суспільстві. Одним з головних аспектів цього процесу є передбачення та запобігати корупційним злочинам. Профілактична спрямованість цього запобігання полягає в усуненні причин та умов, які сприяють корупційній злочинності, а також інших факторів, що впливають на формування особистості осіб, які скоюють корупційні діяння. Теоретично-методологічне підґрунтя боротьби з корупційною злочинністю підкреслює, що запобігання цьому соціально-правовому явищу, разом з іншими методами боротьби, має вирішальне значення [5, с. 79].

Отже, ми можемо зробити висновок, кожна нація залежить від того, наскільки вона захищена від зовнішніх загроз, зокрема збройної агресії, від внутрішньої стабільності, міцності державного апарату та ефективності політичної влади. У таких ситуаціях корупція часто є основною причиною внутрішньодержавних економічних і політичних криз. Важко заперечити її

значний вплив на все суспільство, оскільки вона порушує демократію та верховенство права, порушує права людини, спотворює ринки, погіршує якість життя та сприяє розвитку організованої злочинності, тероризму та інших загроз безпеці населення. Щоб подолати ці виклики, важливо забезпечити дотримання конституційних прав і належного процесуального права, наявність механізмів громадського контролю та підзвітності, а також те, що антикорупційні заходи не порушують права людини чи громадянські свободи. Крім того, слід докладати зусиль для підвищення надійності та доступності даних про корупцію та зміцнення антикорупційних програм у державних установах. Також важливо залучати міжнародні організації та громадянське суспільство до спостереження за ситуацією та надавання підтримки у боротьбі з корупцією під час воєнних конфліктів.

1. Про запобігання корупції. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> (дата звернення 19.02.2024)
2. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 444 с.
3. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 19.02.2024)
4. Про правовий режим воєнного стану : Закон від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення 19.02.2024)
5. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text> (дата звернення 19.02.2024)
6. Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії: монографія. Київ: Атіка, 2001. 304 с.
7. Шило С. М. Кримінологічні напрями запобігання корупції в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 237–242
8. Галуцько В. М., Шкута О. О. Добросесність важливий напрям протидії корупції в системі МВС. *Юридичний бюлетень*. № 25. 2022. С. 106-116